

HISTORIA ENTOMOLOGII I KRONIKA

History of Entomology and Chronicle

Antoni Kuśka (1940–2010)

MIŁOSZ A. MAZUR

Samodzielna Katedra Biosystematyki, Centrum Studiów nad Bioróżnorodnością
Uniwersytet Opolski, ul. Oleska 22, 45-052 Opole
e-mail: milosz@uni.opole.pl

ABSTRACT. Antoni Kuśka (1940–2010).

The biographical sketch of late Mr. Antoni Kuśka, an entomologist, specialising in the beetles (Coleoptera), with list of his 108 publications is presented.

KEY WORDS: history of entomology, biography, Kuśka A., entomology publications, Silesia, Poland.

fot. Anna Kuśka-Ciba

Antoni Kuśka urodził 7 lutego 1940 roku w Rybniku, jako syn Anieli (z domu Sierny) i Wilhelma Kuśki. W Rybniku ukończył szkołę podstawową i średnią (I Liceum Ogólnokształcące im. Powstańców Śląskich). W roku 1958 rozpoczął studia na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie. Choć jego początkowe zainteresowania przyrodnicze koncentrowały się wokół ornitologii, to praca magisterska dotyczyła już tematu strictly koleopterologicznego. W 1963 roku Antoni Kuśka uzyskuje tytuł magistra biologii na podstawie pracy dotyczącej biologii *Rhynchaenus calceatus* (GERMAR, 1821) (Coleoptera: Curculionidae) [obecnie *Orchestes calceatus* (GERMAR, 1821)], napisanej pod kierunkiem prof. dr hab. Stanisława Smreczyńskiego. W tym samym roku Antoni poślubia poznaną dwa lata wcześniej Teresę Janigę.

Zaraz po ukończeniu studiów Antoni podejmuje pracę jako nauczyciel w II Liceum Ogólnokształcącym im. Hanki Sawickiej (ob. Frycza-Modrzewskiego) w Rybniku. Również w Rybniku w 1964 roku przychodzi na świat pierwsze z jego dzieci, córka Ewa. Niedługo potem (1965) Kuśkowie zostają rodzicami córki Anny.

Od 1967 roku Antoni Kuśka rozpoczyna współpracę z Marianem Bielewiczem i Mieczysławem Lessaerem ze śląskiego oddziału Polskiego Towarzystwa Entomologicznego w Bytomiu. Przy czym Antoni w tym czasie zajmował się już przede wszystkim ryjkowcami.

W 1969 roku Antoni zmienia miejsce pracy na zastępcę kierownika wydziału Śląskich Zakładów Koncentratów Spożywczych w Wodzisławiu Śląskim. Do szkolnictwa powraca jednak już w rok później, jako dyrektor I Liceum Ogólnokształcącego w Jastrzębiu-Zdroju. W związku z nowym stanowiskiem Antoni z rodziną osiada w Jastrzębiu-Zdroju, gdzie mieszka już do końca swojego życia.

Mając stałą pracę Antoni poświęcał coraz więcej czasu badaniu ryjkowców Śląska. Szczególnie interesowały go okolice Bramy Morawskiej, gdzie podjął się porównawczych badań fauny dwóch rezerwatów przyrody – „Łęczczok” koło Raciborza i „Kopce” koło Cieszyna. Ich efektem była rozprawa pt. *Ryjkowce (Coleoptera, Curculionidae) rezerwatów przyrody „Łęczczok” koło Raciborza i „Kopce” koło Cieszyna – studium ekologiczno-faunistyczne*, napisana pod kierunkiem doc. dra hab. Jerzego Pawłowskiego, na której podstawie Antoni uzyskał w 1977 roku na Wydziale Nauk o Ziemi Uniwersytetu Jagiellońskiego stopień naukowy doktora nauk biologicznych. Praca ta do dnia dzisiejszego stanowi podstawę dla wielu opracowań uwzględniających aspekty badań populacyjnych owadów.

W rok później przyjmuje posadę adiunkta w Instytucie Zoologii PAN w Warszawie, łącznie z obowiązkami kustosa kolekcji chrząszczy w Łomnej. W Warszawie pracuje jedynie cztery lata, co miało związek z trudnościami finansowymi i koniecznością rozłąki z rodziną wciąż mieszkająca w Jastrzębiu-Zdroju. Był to również okres stanu wojennego, którego reperkusje poważnie ograniczały możliwość regularnego podróżowania pomiędzy stolicą, a Śląskiem. W 1982 roku Antoni odchodzi z Instytutu i podejmuje pracę zastępcy inspektora oświaty, w Urzędzie Miejskim w Jastrzębiu-Zdroju. Po kilkunastu miesiącach ponownie zmienia pracę i zostaje dyrektorem Szkoły Podstawowej nr 17 w Jastrzębiu-Zdroju, na którym to stanowisku pozostaje do 1987 roku.

Koniec lat 80. XX wieku to definitywny koniec kariery Antoniego związanej ze szkolnictwem średniego stopnia, a początek jego kariery akademickiej. Zostaje on zatrudniony na stanowisku adiunkta w Katedrze Nauk Biologicznych Akademii Wychowania Fizycznego w Katowicach w Zakładzie Anatomii Człowieka. Po pięciu latach pracy, w 1992 roku zostaje kierownikiem Zakładu Turystyki, którą to funkcję piastuje do 1994 roku, kiedy to zostaje następnie kierownikiem Zakładu Biologii i Ekologii. Praca ta pozwala mu na rozwijanie się również w kierunku aktywnego nauczyciela akademickiego, jej efektem jest między innymi podręcznik *Biologia rozwoju człowieka*, którego pierwsze wydanie pojawiło się w 1997 roku i od tego czasu miało aż pięć wznowień (1999, 2000, 2002, 2004, 2006).

Okres pracy na uczelni w Katowicach to również zmiana zainteresowań entomologicznych Antoniego. Wprawdzie wciąż zajmował się ryjkowcami jednak coraz więcej czasu spędzał nad potwornie wówczas zaniedbaną grupą omomiłków

(Cantharidae). Z czasem stał się najlepszym znawcą tej grupy chrząszczy w naszym kraju. W 1995 roku wydał monografię poświęconą tej rodzinie pt. *Omomiłki (Coleoptera, Cantharidae): Cantharinae i Silinae Polski*, która stała się ona podstawą jego przewodu habilitacyjnego. Stopień doktora habilitowanego Antoni Kuśka uzyskuje w 1996 roku w krakowskim Instytucie Systematyki i Ewolucji Zwierząt Polskiej Akademii Nauk. Oprócz badań nad współczesną fauną krajową prowadził również badania paleontologiczne nad materiałem subfossylnym z odwiertów w paleomeandrach i opisywał nowe taksony ryjkowców i omomiłków zatopione w bursztynie.

Uzyskanie nowego tytułu pozwoliło mu na objęcie stanowiska kierownika Katedry Nauk Biologicznych, a następnie w 2009 roku stanowiska profesora nadzwyczajnego w Katedrze Turystyki i Rekreacji.

Pomimo niemal 70 lat wciąż był aktywny naukowo i dydaktycznie. Planował wydanie zaktualizowanego klucza do omomiłków Polski łącznie z nigdy nie opracowaną w naszym kraju podrodziną Malthininae. Jako już senior polskiej entomologii uczestniczył w spotkaniu Krajowej Sieci Informacji o Bioróżnorodności 26–27 listopada 2010 roku w Warszawie, którą to inicjatywę wspierał i widział w niej przyszłość Polskiej entomologii. Na spotkaniu tym podsumowano ogromną pracę wielu ludzi, którzy poświęcając swój prywatny czas przez wiele miesięcy digitalizowali *Katalog Fauny Polski*, by udostępnić to ogromne, przeszło 22-tomowe dzieło wszystkim chętnym za pośrednictwem światowej sieci internetowej. Antoni jako najstarszy z obecnych i osoba, która osobiście wspierała niezających już Autorów Katalogu, przeciął wirtualną wstęgę, co otworzyło nowy rozdział w historii polskiej koleopterologii. Otwarcie tego nowego rozdziału miało jednak niestety iść w parze z zamknięciem jeszcze jednej karty. Dzień po tym wydarzeniu Antoni uległ nieszczęśliwemu wypadkowi, w wyniku którego zmarł w szpitalu w Warszawie.

3 grudnia 2010 roku rodzina, przyjaciele i współpracownicy pożegnali Antoniego na Cmentarzu Komunalnym w Jastrzębiu-Zdroju Ruptawie. Zgodnie z wolą Antoniego pogrzeb miał charakter świecki, a ciało zostało skremowane.

Antoni był nie tylko doskonałym specjalistą-entomologiem, był również wspaniałym mężem, ojcem, dziadkiem, a także zawodowo dydaktykiem i prywatnie przyjacielem. Przez szereg lat działał w zarządzie Polskiego i Śląskiego Towarzystwa Entomologicznego. Nie wstydził się swojego pochodzenia i zawsze z całą mocą podkreślał, że jest Ślązakiem. Również ziemia śląska był głównym obszarem jego naukowej działalności. Znany był jednak nie tylko jako nauczyciel i naukowiec, ale również jako osoba kochająca przyrodę, a przede wszystkim góry. Posiadał szereg uprawnień dotyczących wspinaczki wysokogórskiej, wspiął się w Tatrach i Alpach, a nawet odległych Himalajach. Wychował kilka pokoleń młodych ludzi, jako ich nauczyciel i promotor prac licencjackich, magisterskich i doktorskich. Zapamiętamy go jako osobę zawsze pogodną, uśmiechniętą i pomocną w każdej sytuacji.

Informacje na temat życiorysu Zmarłego pochodzą z własnych materiałów autora oraz wspomnień prof. dra hab. Jerzego Pawłowskiego i informacjom uzyskanym od dr Anny Kuśki-Ciby, córki Antoniego Kuśki, którym składam szczególne podziękowania.

Antoni Kuśka jest autorem 108 publikacji różnego typu, w tym 56 artykułów w czasopismach naukowych, jednej monografii naukowej (rozprawa habilitacyjna), 37 rozdziałów w wydawnictwach monograficznych, 12 prac z zakresu dydaktyki i taternictwa, a także jednego podręcznika akademickiego i jednego skryptu dla studentów.

Bibliografię osobową podmiotową Antoniego Kuśki zweryfikował, poprawił i uzupełnił Tadeusz B. Hadaś.

WYKAZ PUBLIKACJI

- KUŚKA A. 1964. Odnalezienie stanowiska brzozy niskiej w Puszczy Niepołomickiej. *Chrońmy Przyr. ojc.* 20(3): 42–43.
- KUŚKA A. 1969. Działalność Straży Ochrony Przyrody w Rybnickim Okręgu Węglowym. *Chrońmy Przyr. ojc.* 25(4): 48–49.
- KUŚKA A. 1973. Materiały do znajomości ryjkowców (Coleoptera, Curculionidae) Śląska. *Polskie Pismo ent.* 43(4): 717–727.
- KUŚKA A. 1977. Materiały do znajomości ryjkowców (Coleoptera, Curculionidae) wylotu Bramy Morawskiej w Polsce. *Polskie Pismo ent.* 47(1): 3–16.
- JAKUCZUN L., KUŚKA A. 1979. Ryjkowce (Coleoptera, Curculionidae) zebrane w Dolinie Chochołowskiej w Tatrzańskim Parku Narodowym. *Polskie Pismo ent.* 49(2): 371–384.
- KUŚKA A. 1980. Juliusz Roger (1819–1865) zasłużony dla polski humanista, lekarz i entomolog. *Wiad. ent.* 1(4): 295–298.
- KUŚKA A. 1980. A. Angelov, Fauna na Bałgarija, Coleoptera, Curculionidae. *Wiad. ent.* 1(4): 309 [recenzja].
- KUŚKA A. 1980. Wspinac się i poznawać. *Taternik* 1980(2): 70.
- KUŚKA A. 1981. Nowe stanowiska *Agapanthia violacea* F. (Col. Cerambycidae) w Polsce. *Przeł. zool.* 25(1): 123–125.
- KUŚKA A. 1981. Uwagi o ochronie rezerwatów stepowych na Śląsku. *Chrońmy Przyr. ojc.* 37(3): 62–64.
- KUŚKA A. 1981. Subfosalne ryjkowce (Curculionidae, Coleoptera) z Czmońca nad Wartą. *Fragm. faun.* 25(27): 511–515.
- KUŚKA A. 1981. Analiza zoogeograficzna ryjkowców (Coleoptera, Curculionidae) zebranych w rezerwach przyrody Łęczczak koło Raciborza, Kopce koło Cieszyna i w okolicach Kietrza. [W:] SIERPIŃSKI Z. (Red.). Entomologia a gospodarka narodowa. PWN, Warszawa–Wrocław: 129–133.
- KUŚKA A. 1982. Ryjkowce (Coleoptera, Curculionidae) rezerwatów przyrody Łęczczak koło Raciborza i Kopce koło Cieszyna – studium ekologiczno-faunistyczne. *Ochr. Przyr.* 44: 249–292 [rozprawa doktorska].
- KUŚKA A. 1982. Rüsselkäfer (Coleoptera, Curculionidae) aus der Mongolei samt Beschreibung von zwei neue Arten. *Fragm. faun.* 27(2): 13–20.
- HURUK S., KUŚKA A. 1983. Masowe występowania smolika jodłowca *Pissodes piceae* ILL. w Świątokrzyskim Parku Narodowym. *Chrońmy Przyr. ojc.* 39(6): 75–81.
- KUŚKA A. 1984. Eine neue Art. der Gattung *Phloeophagus* SCHÖNHERR (Coleoptera, Curculionidae) aus Nepal. *Anns zool., Warsz.* 37(10): 331–333.
- KUŚKA A. 1984. Zabytki przyrody Ziemi Rybnickiej. *Kron. rybn.* 1: 323–336.
- KUŚKA A. 1984. IX Sympozjum Sekcji Koleopterologicznej PTEnt. „Badania fauny Coleoptera w środowiskach leśnych” na św. Krzyżu (19–20 V 1983 r.). *Wiad. ent.* 5(1–2): 74–75.
- KUŚKA A. 1985. X Sympozjum Sekcji Koleopterologicznej Polskiego Towarzystwa Entomologicznego w Ojcowie (20–21 IX 1984 r.). *Wiad. ent.* 6(3–4): 241–242.
- KUŚKA A. 1985. Omomiłki (Coleoptera, Cantharidae) Gór Świątokrzyskich. [W:] Fauna Gór Świątokrzyskich, jej odrębność, zróżnicowanie i wartości godne szczególnej ochrony. Materiały na sympozjum, Święty Krzyż 3–5 września 1985. Instytut Zoologii PAN, Warszawa: 35.
- KUŚKA A. 1985. *Otiorynchus obsoletus* STIERL. i *O. rugifrons* (GYLL.) – nowe dla fauny Polski ryjkowce (Coleoptera, Curculionidae) i uwagi o innych gatunkach tego rodzaju. *Polskie Pismo ent.* 55(3): 601–604.
- KUŚKA A. 1985. Subfosalne ryjkowce (Curculionidae, Coleoptera) z paleomeandrów w dolinie Warty koło Poznania. *Fragm. faun.* 29(14): 281–298.
- KUŚKA A. 1987. Owady jako wskaźniki ekologicznych i klimatycznych przemian w czwartorzędzie. *Wiad. ent.* 7(3–4): 133–139.

- PAWŁOWSKI J., KUŚKA A. 1987. A beetle fauna (Coleoptera) from the "Wolbrom 2" profile. Preliminary results. *Acta palaeobot.* 27(1): 117–120.
- PAWŁOWSKI J., KUŚKA A., WARCHAŁOWSKI A. 1987. Ecological interpretation of the beetle assemblages (Coleoptera faunal units) from the "Kluki 74" holocene profile. Preliminary results. *Acta palaeobot.* 27(1): 223–226.
- KUŚKA A. 1987. Entomologiczne aspekty ochrony środowiska przyrodniczego Górnego Śląska. *Biul. Inst. Kształc. Nauczyc. Ośr. Dookonal. Nauczyc. Katow.* 29: 12–14.
- KUŚKA A. 1987. XI Sympozjum Sekcji Koleopterologicznej PTEntomol. Wieżycza (31 V – 1 VI 1985). *Wiad. ent.* 7(1–2): 118–119.
- KUŚKA A. 1987 [1988]. Ryjkowce (Coleoptera, Curculionidae) polan reglaowych Tatr Polskich. *Parki narod. Rezer. Przyr.* 7(2): 47–60.
- PAWŁOWSKI J., KUŚKA A., STEBNICKA Z. 1989. The occurrence of pastures species in the necrocenoses of beetles in Neolithic profiles in Pleszów, Annex: 83–87. [W:] WASYLIKOWA K. Paleoeological characteristics of the settlement periods of the linear pottery and Lengyel cultures at Cracow–Nowa Huta (on the basis of plant material). *Przepl. archeol.* 36: 57–87.
- KUŚKA A., PAWŁOWSKI J. 1989. Gromada Insecta. [W:] RÜHLE W., RÜHLE E. (Red.). Budowa geologiczna Polski. T. III. Atlas skamieniałości przewodnich i charakterystycznych. Cz. 3b. Kenozoik: Czwartorzęd. Wydawnictwa Geologiczne, Warszawa: 120–130, 228–230, pl. LXIV–LXVII, tab. 6.
- KUŚKA A. 1989. *Malachius strangulatus* (ABELLE de PERRIN, 1985) i *Malachius geniculatus* GERMAR, 1824 (Col., Malachiidae) w Polsce. *Przepl. zool.* 33(2): 261–262.
- SENDEK A., KUŚKA A. 1989. Świat zwierząt. [W:] Walory przyrodnicze i rekreacyjne Parku Zdrojowego w Jastrzębiu Zdroju. Wydział Oświaty w Jastrzębiu Zdroju, Akademia Wychowania Fizycznego, Katowice: 15–19.
- KUŚKA A. 1989. Ryjkowce (Coleoptera: Attelabidae, Apionidae, Curculionidae) Gór Świętokrzyskich. *Fragm. faun.* 32(15): 319–355.
- KUŚKA A. 1989. Omomiłki (Coleoptera: Cantharidae) Gór Świętokrzyskich. *Fragm. faun.* 32(16): 357–368.
- KUŚKA A. 1990. Wyniki badań Cantharoidea (Coleoptera) Rostocza w latach 1988–1990. [W:] Fauna Rostocza zasoby, przemiany, ochrona. Materiały na sympozjum, Zwierzyniec, 25–27 września 1990 r. Instytut Zoologii PAN, Warszawa: 38.
- WANAT M., KUŚKA A. 1991. Notes of some Apionidae and Curculionidae (Coleoptera) from Bulgaria. *Polskie Pismo ent.* 61(1): 69–73.
- KNUTELSKI S., KUŚKA A. 1991. Nowe dla fauny Tatr Polskich gatunki ryjkowców (Coleoptera: Attelabidae, Apionidae, Curculionidae). *Wiad. ent.* 10(1): 29–34.
- KUŚKA A. 1992. Revision of fossil Curculionidae (Coleoptera) from Boryslaw and Starunia near Lwów. *Polskie Pismo ent.* 61(3–4): 89–95.
- BURAKOWSKI B., KUŚKA A. 1992. Studien an der Biologie, Ökologie und Verbreitung der Weichkäfer in Polen (Coleoptera, Cantharidae). *Polskie Pismo ent.* 61(3–4): 97–118.
- KUŚKA A. 1992. Three new species of beetles (Coleoptera: Cantharidae, Anobiidae, Curculionidae) from the Baltic amber. *Ann. up. siles. Mus. (Ent.)* 3: 107–113.
- KUŚKA A. 1993. O niektórych ekologicznych aspektach waloryzacji turystycznej środowiska. [W:] PIETRZAK M. (Red.). Ekologia krajobrazu w badaniach terytorialnych systemów rekreacyjnych. Wydawnictwo Krajowego Instytutu Badań Samorządowych, Poznań: 77–79.
- KUŚKA A., LUKAŃEK J. 1993. O udanej reintrodukcji niepylaka apollo *Parnassius apollo* w Stramberku na Morawach. *Chrońmy Przyr. ojcz.* 49(3): 113–117.
- KUŚKA A. 1993. *Cerapheles terminatus* (MÉNÉTRIÉS, 1832) (Coleoptera, Malachiidae) – nowy dla fauny Polski gatunek chrząszcza. *Wiad. ent.* 12(3): 173–174.
- WITKOWSKA B., KUŚKA A. 1993. Koncepcja, zamierzenia i realizacja w zakresie ochrony krajobrazu przyrodniczo-kulturowego w obszarze górnej Odry od źródeł rzeki do Brzegu w województwie opolskim. [W:] Rola parków przyrodniczo-kulturowych w zagospodarowaniu doliny Odry. Materiały konferencyjne. Prezydent Miasta, Muzeum Miejskie, Nowa Sól: 20–43.
- KUŚKA A. 1994. Wartości przyrodnicze uroczyska „Buk” w Rudach. *Kształt. Środow. geogr. Ochr. Przyr. Obsz. uprzem. zurban.* 14: 19–53.
- KUŚKA A. 1994. Baltic amber inclusion of Lycidae and Cantharidae from the collection of the Museum of the Earth. *Inclusion Wrosteł, Kraków* 14: 6.
- KUŚKA A. 1994. Ruch turystyczny na granicy polsko-czeskiej w rejonie Cieszyna i jego wpływ na postawy społeczeństwa polskiego i czeskiego. [W:] BOSIACKI S. (Red.). Turystyka i rekreacja jako czynnik integracji europejskiej. Wydział Turystyki i Rekreacji Akademii Wychowania Fizycznego im. Eugeniusza Piaseckiego w Poznaniu, Poznań: 55–56.

- KUŚKA A. 1994. Materiały do znajomości omomiłków Coleoptera Cantharidae Puszczy Białowieskiej. *Parki narod. Rezer. Przyr.* 13(3): 51–55.
- MAZUR M., KUŚKA A. 1994. Chrzążce Miodoborów (Zachodnia Ukraina). I. Ryjkowce (Coleoptera: Attelabidae, Apionidae, Curculionidae) – wyniki ekspedycji w latach 1993–1994. *Polskie Pismo ent.* 63(3–4): 277–310.
- KUŚKA A., PAWŁOWSKI J. 1994. Class Insecta. [In:] RÜHLE E. (Ed.) Geology of Poland. Vol. III. Atlas of guide and characteristic fossils. Part 3b. Cainozoic: Quaternary. Polish Geological Institute, Publishing House Polish Ecological Agency, Warsaw: 90–99, 198–200, pl. LXIV–LXVII.
- KUŚKA A., PIŁAWSKI A. 1994. Waloryzacja przyrodnicza terenu podstawą turystyki ekologicznej. [W:] III Międzynarodowa Konferencja Ekologiczna w Brzozowie (materiały pokonferencyjne). Muzeum Regionalne PTTK im. Adama Fastnachta w Brzozowie, Brzozów: 53–54.
- KUŚKA A. 1995. Organizacja i obsługa turystyki i rekreacji dzieci i młodzieży niepełnosprawnej. [W:] ŚLĘZYŃSKI J., PETRYŃSKI W. (Red.). Postęp w turystyce na rzecz osób o specjalnych potrzebach. Polskie Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych w Krakowie, Agat, Kraków: 183–185.
- KUŚKA A., KUŚKA A., CIBA A. 1995. Znaczenie badań przyrodniczych J. Rogera (1819–1865) dla oceny współczesnych wartości przyrodniczych Górnego Śląska. [W:] Juliusz Roger a tradycje śląskie. Materiały na IX Konferencję Naukową Centrum Dziedzictwa Kulturowego Górnego Śląska w Katowicach. Centrum Dziedzictwa Kulturowego Górnego Śląska, Katowice: 12–13 [materiały na prawach rękopisu].
- KUŚKA A. 1995. Sport, turystyka i rekreacja w środowisku uprzemysłowionym. [W:] Nauki o kulturze fizycznej wobec wyzwań współczesnej cywilizacji. Abstrakty na konferencję z okazji 25-lecia AWF w Katowicach 16–18 czerwca 1995. Akademia Wychowania Fizycznego w Katowicach, Katowice: 88–89.
- KUŚKA A. 1995. Waloryzacja przyrodnicza podstawą turystyki w parkach krajobrazowych Górnego Śląska. [W:] SIEKIERSKI J., ŚLUSARCZYK J. (Red.). Marketing i promocja turystyki na Górnym Śląsku. Górnicyze Towarzystwo Naukowe, Agat, Katowice: 159–166.
- KUŚKA A. 1995. Omomiłki (Coleoptera, Cantharidae): Cantharinae i Silinae Polski. *Monogr. Fauny Polski* 21: 1–201 [rozprawa habilitacyjna].
- KUŚKA A. 1996. New beetle species beetles (Coleoptera: Cantharidae, Curculionidae) from the Baltic amber. *Pr. Mus. Ziemi* 44: 13–18.
- KUŚKA A., CHOBOTOW J. 1996. Omomiłkowate (Coleoptera: Cantharoidea) Rostocza. *Fragm. faun.* 39(5): 43–59.
- KUŚKA A. 1996. Środowiskowe uwarunkowania rozwoju turystyki i rekreacji w Ustroniu w Beskidzie Śląskim. [W:] KUNICKI B. J., SZYSCZA K. (Red.). Kultura fizyczna w promocji i doskonaleniu zdrowia. Polskie Towarzystwo Naukowe Kultury Fizycznej, Oddział w Gorzowie Wlkp., Gorzów: 253–258.
- KUŚKA A. 1997. Biologia rozwoju człowieka. Podstawowe wiadomości dla studentów AWF. Wydawnictwo Akademii Wychowania Fizycznego w Katowicach, Katowice: 154 ss. [Wyd. 1].
- KUŚKA A. 1997. Waloryzacja przyrodniczo-turystyczna Parku Krajobrazowego „Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich”. [W:] ŻABIŃSKA T. (Red.). Stan i kierunki rozwoju turystyki w województwie katowickim. Materiały konferencyjne. Górnośląska Wyższa Szkoła Handlowa, Agencja Artystyczna „Para”, Katowice: 71–78.
- KACZANOWSKI K., KUŚKA A., SZYMAŃSKA-PARKIETA K. 1997. Środowiskowe uwarunkowania rozwoju dzieci i młodzieży z Rud na Górnym Śląsku. [W:] Skąd idziemy, kim jesteśmy, dokąd zmierzamy. Ogólnopolska Konferencja Naukowa Polskiego Towarzystwa Antropologicznego. Program obrad i streszczenia wystąpień. Polskie Towarzystwo Antropologiczne, Wrocław–Polanica Zdrój: 46–48.
- DORDA A., KUŚKA A. 1997. Ścieżka przyrodnicza na Kopcach w Cieszynie (przewodnik dydaktyczny). Urząd Miejski w Cieszynie. Cieszyn: 44 ss.
- KUŚKA A. 1998. Sukcesja ryjkowców (Coleoptera: Attelabidae, Apionidae, Curculionidae) użytku ekologicznego „Łąki na Kopcach” w Cieszynie. *Roczn. Mus. górnośl.* (Przyr.) 15: 25–30.
- KUŚKA A. 1998. Omomiłki (Coleoptera: Cantharidae) Gór Opawskich. *Roczn. Mus. górnośl.* (Przyr.) 15: 52–56.
- KUŚKA A. 1998. Ryjkowce (Coleoptera: Attelabidae, Apionidae, Curculionidae) Parku Krajobrazowego „Góry Opawskie”. *Roczn. Mus. górnośl.* (Przyr.) 15: 136–153.
- KUBISZ D., KUŚKA A., PAWŁOWSKI J. 1998. Czerwona lista chrząszczy (Coleoptera) Górnego Śląska. *Rap. Opin., Katow.* 3: 8–68.
- KUŚKA A. 1998. 50 lat rezerwatu „Góra Tuł”. *Przyr. górn. Śląska* 12: wkładka.
- KUŚKA A. 1998. Entomofauna jako czynnik waloryzacji przestrzeni Górnego Śląska. *Przestrzeń Wartości Studia Mater. Waloryz., Katow.* 2: 27–36.
- KUŚKA A. 1998. Uwagi o wyznaczeniu granic krain zoogeograficznych w Polsce dla potrzeb entomologii. *Biul. ent., Łódź* 6(1) <19>: 3–6.

- SAS-NOWOSIELSKI K., KUŚKA A. 1998. Sport wspinaczkowy a wysokogórska turystyka wspinaczkowa. [W:] ŁOBOZEWICZ T., KOGUT R. (Red.). Turystyka aktywna – turystyka kwalifikowana. I ogólnopolska konferencja naukowo-metodyczna, Iława 23–24 października 1998 r. Zbiór materiałów pokonferencyjnych. DrukTur, Warszawa: 204–206.
- KUŚKA A. 1999. Chrząszcze Coleoptera Puszczy Białowieskiej z rodzin: Dascillidae, Scirtidae, Lampyridae, Cantharidae, Dasytidae i Malachiidae. *Parki narod. Rezer. Przyr.* 18(1): 53–68.
- GOLĄB L., KUŚKA A., OLEŚ U. 1999. Wartości wychowawcze olimpiad specjalnych dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie. [W:] ŚLEZYŃSKI J. (Red.). Sport w rehabilitacji niepełnosprawnych. Polskie Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych. Zarząd Główny w Krakowie, Kraków: 201–203.
- KUŚKA A. 1999. Ryjkowce (Coleoptera: Apionidae, Curculionidae) nowe i rzadkie dla fauny Górnego Śląska i terenów przyległych. *Acta ent. siles.* 5–6: 25–30.
- KUŚKA A. 1999. Ginące chrząszcze (Coleoptera) Górnego Śląska. [W:] Ochrona owadów w Polsce u progu integracji z Unią Europejską. *Wiad. ent.* 18 (Supl.) 2: 30–31.
- KUŚKA A. 1999. Biologia rozwoju człowieka. Podstawowe wiadomości dla studentów AWF. Wyd. 2. Wydawnictwa Akademii Wychowania Fizycznego w Katowicach, Katowice: 154 ss.
- KUŚKA A. 2000. Biologia rozwoju człowieka. Podstawowe wiadomości dla studentów AWF. Wyd. 3. Wydawnictwa Akademii Wychowania Fizycznego w Katowicach, Katowice: 154 ss.
- KUŚKA A. 2001. Ryjkowce (Coleoptera: Rhynchitidae, Apionidae, Nanophytidae, Curculionidae) terenów kserotermicznych Górnego Śląska. *Natura Siles. sup.* 5: 61–77.
- KUŚKA A. 2001. Dylematy nauk o kulturze fizycznej w kształtowaniu prozdrowotnych postaw człowieka. [W:] KOIS W. (Red.). Szkoła wobec problemów wychowania zdrowotnego w dobie globalizacji. Uniwersytet Śląski, Filia w Cieszynie. Cieszyn: 57–62.
- KUŚKA A. 2001. Entomologia amatorska na Górnym Śląsku. [W:] BUCHHOLZ L., BUNALSKI M. (Red.). Perspektywy rozwoju entomologii polskiej w XXI w. 44 Zjazd Polskiego Towarzystwa Entomologicznego. Spała, 2001, 14–16 września. Materiały zjazdowe. Polskie Towarzystwo Entomologiczne, Poznań: 42–43.
- KUŚKA A. 2001. Scirtidae, Dascillidae, Lampyridae, Cantharidae, Melyridae. [W:] GUTOWSKI J.M., JAROSZEWICZ B. (Red.). Katalog fauny Puszczy Białowieskiej. Instytut Badawczy Leśnictwa, Warszawa: 153–154, 160–161, 165–166.
- KUŚKA A. 2001. Świat zwierzęcy. [W:] Zasoby przyrodnicze miasta Żory. *Scripta rudensia* 11: 37–43.
- KUŚKA A. 2001. Tereny cenne przyrodniczo. [W:] Zasoby przyrodnicze miasta Żory. *Scripta rudensia* 11: 50–54.
- KUŚKA A., DORDEA A. 2002. Ścieżka przyrodnicza po Parku Zdrojowym w Jastrzębiu Zdroju. Urząd Miasta Jastrzębie-Zdrój: 44 ss. + 77 fot.
- KUŚKA A. 2002. Biologia rozwoju człowieka. Podstawowe wiadomości dla studentów AWF. Wyd. 4. Wydawnictwa Akademii Wychowania Fizycznego w Katowicach, Katowice: 154 ss.
- KUŚKA A., KUŚKA-CIBA A. 2002. Liczebność i różnorodność zgrupowań chrząszczy upraw leśnych na pożarzystku w Rudach na Górnym Śląsku. [W:] HURUK S. (Red.). Zmiany liczebności i różnorodności zgrupowań chrząszczy w badanych środowiskach. Streszczenia materiałów z VII Międzynarodowego Sympozjum Karabidologów i XXVII Sympozjum Sekcji Koleopterologicznej PTE, Huta Szklana k. Św. Krzyża, 9–12 maja 2002. Polskie Towarzystwo Entomologiczne, Kielce: 30–36.
- KUŚKA A., WERSTAK K., CHOBOTOW J. 2004. Trzy gatunki Malthininae (Coleoptera: Cantharidae) – nowe dla fauny Polski. *Wiad. ent.* 23(1): 29–34.
- KUŚKA A. 2004. Eufunkcje i dysfunkcje turystyki w środowisku Beskidu Śląskiego i Żywieckiego. [W:] MISIOLEK A. (Red.). Kształtowanie świadomości ekologicznej na rzecz zrównoważonego rozwoju. Materiały z V Konferencji Naukowej Śląskie Seminarium Ochrony Środowiska. Wyższa Szkoła Ekonomii i Administracji, Bytom: 29–30.
- KUŚKA A. 2004. Kierunki zmian w faunie chrząszczy (Coleoptera) Ojcowskiego PN w wyniku sukcesji ekologicznej. [W:] Ochrona owadów. Parki narodowe i rezerwy przyrody w Polsce jako naturalne ostoje europejskiej fauny owadów. *Wiad. ent.* 23(Supl.) 2: 167–169.
- KUŚKA A., MALEWSKI K. 2004. Ekologia i ochrona środowiska. Wykłady i przewodnik do ćwiczeń. Skrypt dla studentów Akademii Wychowania Fizycznego. Wydawnictwo Akademii Wychowania Fizycznego w Katowicach, Katowice: 182 ss.
- KUŚKA A. 2004. Cleroidea Przekraskowate Cleridae, Melyridae, Pawężnikowate Trogloditidae. [W:] BOGDANOWICZ W., CHUDZICKA E., PILIPIUK I., SKIBIŃSKA E. (red.) Fauna Polski – charakterystyka i wykaz gatunków. Muzeum i Instytut Zoologii PAN, Warszawa: 55–57.
- BUCHHOLZ L., KUŚKA A. 2004. Elateroidea. [W:] BOGDANOWICZ W., CHUDZICKA E., PILIPIUK I., SKIBIŃSKA E. (red.) Fauna Polski – charakterystyka i wykaz gatunków. Muzeum i Instytut Zoologii PAN, Warszawa: 124.

- KUŚKA A. 2004. Omomiłkowate – Cantharidae. Ślimacznikowate – Drilidae. [W:] BOGDANOWICZ W., CHUDZICKA E., PILIPIUK I., SKIBIŃSKA E. (Red.). Fauna Polski – charakterystyka i wykaz gatunków. T. 1. Annelida, Arthropoda pro parte, Insecta pro parte (Coleoptera, Hemiptera, Hymenoptera, Lepidoptera). Muzeum i Instytut Zoologii PAN, Warszawa: 125–126.
- KUŚKA A. 2004. Świetlikowate – Lampyridae. Karmazynkowate – Lycidae. Rozgniotkowate – Omalisidae, Scirtoidea. [W:] BOGDANOWICZ W., CHUDZICKA E., PILIPIUK I., SKIBIŃSKA E. (Red.). Fauna Polski – charakterystyka i wykaz gatunków. T. 1. Annelida, Arthropoda pro parte, Insecta pro parte (Coleoptera, Hemiptera, Hymenoptera, Lepidoptera). Muzeum i Instytut Zoologii PAN, Warszawa: 129–131.
- KUŚKA A. 2004. Biologia rozwoju człowieka. Podstawowe wiadomości dla studentów AWF. Wyd. 5. Wydawnictwa Akademii Wychowania Fizycznego w Katowicach, Katowice: 154 ss.
- KUŚKA A. 2005. Uwagi o historii badań chrząszczy kopalnych w Polsce. [W:] KUBISZ D. (Red.). Geneza i zmiany bezkręgowej fauny Karpat i wyżyn podkarpackich. Konferencja z okazji 50-lecia pracy naukowej prof. dr hab. Jerzego Pawłowskiego. Kraków, 29 XI 2002 r. *Biul. Muz. przyr. Krakowie* 3: 37–40.
- KUŚKA A., KUPRYJANOWICZ J. 2005. Soldier beetles (Coleoptera, Cantharidae) from Baltic amber. *Polskie Pismo ent.* 74: 309–316.
- KUŚKA A. 2006. The legal conservation of some xerothermic sites in Upper Silesia and Krakowsko-Częstochowska Upland and its fluence to coleoptero fauna. [In:] NOWAK A., HEBDA G. (Eds). Biodiversity of quarries and pits. Opole Scientific Society, 3rd Department of Natural Sciences, Opole–Górażdże: 191–196.
- KUŚKA A. 2006. Portret miasta Jastrzębie Zdrój w ostatnim półwieczu. *Studia etnol. antrop., Katow.* 9: 42–50.
- KUŚKA A. 2006. Ochrona prawna wybranych stanowisk kserothermicznych na Górnym Śląsku i Jurze Krakowsko-Częstochowskiej i jej wpływ na zmiany w koleopterofaunie. [W:] NOWACKI J., BUCHHOLZ L., SIENKIEWICZ P. (Red.). Ochrona owadów w Polsce. Badania entomologiczne a obecna sytuacja prawna i organizacyjna ochrony przyrody. *Wiad. ent.* 25(Supl.) 2: 121–130.
- KUŚKA A. 2006. Biologia rozwoju człowieka. Podstawowe wiadomości dla studentów AWF. Wyd. 6. Wydawnictwa Akademii Wychowania Fizycznego w Katowicach, Katowice: 154 ss.
- KUŚKA A., NAJMOŁA E. 2007. W poszukiwaniu przyczyn kryzysu uczniowskich zachowań w szkołach. Modelowe Nauczanie. *Opolski Przegl. eduk.* 2007(1): 10–13.
- KUŚKA A. 2007. Nauki biologiczne a wartości. [W:] KOSZCZYC T., JONKISZ J., TOCZEK-WERNER S. (Red.). Edukacja jutra. XIII Tatrzańskie Seminarium Naukowe. T. 1. Akademia Wychowania Fizycznego Wrocławskie Towarzystwo Naukowe – Wydawnictwo, Wrocław: 291–296.
- KUŚKA A. 2007. Koleopterofauna Górnego Śląska i jej związki z fauną Czech i Moraw. [W:] LIS J. A., MAZUR M. A. (Red.). Przyrodnicze wartości polsko-czeskiego pogranicza jako wspólne dziedzictwo Unii Europejskiej. Centrum Studiów nad Bioróżnorodnością. Katedra Biosystematyki. Uniwersytet Opolski, Opole: 29–34.
- KUŚKA A. 2007. Kamenárka w Štramберку na Morawach jako wzorzec przyrodniczych i sportowo-turystycznych form zagospodarowania kamieniołomów. [W:] LIS J. A., MAZUR M. A. (Red.). Przyrodnicze wartości polsko-czeskiego pogranicza jako wspólne dziedzictwo Unii Europejskiej. Centrum Studiów nad Bioróżnorodnością. Katedra Biosystematyki. Uniwersytet Opolski, Opole: 93–98.
- KUŚKA A., SZCZEPAŃSKI W. 2007. Chrząszcze (Coleoptera) z listy „Natura 2000” na Górnym Śląsku i w Beskidzie Zachodnim. [W:] LIS J. A., MAZUR M. A. (Red.). Przyrodnicze wartości polsko-czeskiego pogranicza jako wspólne dziedzictwo Unii Europejskiej. Centrum Studiów nad Bioróżnorodnością. Katedra Biosystematyki. Uniwersytet Opolski, Opole: 145–150.
- KUŚKA A. 2007. Niektóre zmiany w koleopterofaunie Ojcowskiego Parku Narodowego po 50 latach gospodarki ochronnej. *Prądnik* 17: 121–129.
- KUŚKA A. 2008. Czy polska szkoła przygotowuje młodzież do życia w zglobalizowanym świecie? [W:] CHUDZIK A. (Red.). Współczesne zagrożenia rozwojowe dzieci i młodzieży. Wydawnictwo Wyższej Szkoły Humanistyczno-Ekonomicznej w Łodzi, Łódź: 11–14.
- KUŚKA A., KANIA I. 2010. New soldier beetles (Coleoptera, Cantharidae) from the Eocene Baltic amber. *Zootaxa* 2400: 49–56.